VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

Junnu kesälomatunnelmissa

”Käyn ahon laitaa minä ilman paitaa.
Ei estä kukaan kun matkaa teen.
Vain suvituulen minä kutsun kuulen.
Se ottaa mukaan mun uudelleen.”

Kotimaisen kevyen musiikin kestosuosikki **Juha ”Watt” Vainio** (1938–1990) levytti kappaleensa Käyn ahon laitaa vuonna 1979.

Suomen tuotteliaimpiin sanoittajiin kuulunut Junnu ehti uransa aikana tehdä yli 2000 sanoitusta tai sävellystä.

Laulu syntyi, kun Vainio vietti ystävänsä, toimittaja **Raimo Vesan** kanssa kesäpäivää Kotkan Kaunissaaressa makkaraa paistellen.

Kesken rennon jutustelun Junnu otti taskustaan kynän ja ruutupaperia ja alkoi tuottaa tekstiä.

Lopputuloksena oli ikimuistoinen kesälomaiskelmä, jonka sovituksesta vastasi pitkän linjan tuottaja **Jaakko Salo**.

Kesämökille kotimaisemiin

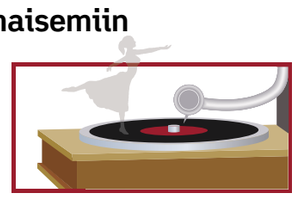

”Hiljaa vaeltaen tahdon
sinne ehtiä.
Missä ilmesty ei joutavia
lehtiä.
Hoitakaa te uskolliset hyvin
sorvia.
Jo näkyy hiirenkorvia.”

Tyylilleen uskollisesti Vainio otti yksilön kautta kantaa yhteiskunnan muutoksiin.

Vasta vuonna 1973 toteutuivat neljän viikon vuosiloma ja lomaltapaluuraha. Tämä mahdollisti suomalaisille täysipainoisen kesäloman.

Monen tehdastyöläisen juuret olivat maaseudulla, jonne suunnattiin kaupunkien betonilähiöistä kesän viettoon.

Mökkeily yleistyikin vuosikymmenen kuluessa selvästi. Vuonna 1980 kesämökkejä oli jo runsaat 250 000.

Mediakritiikkiä

Pitkin kappaletta löytyy lisää viittauksia aikakauden tiedotusvälineisiin ja mediapersooniin.

”Kahila ei laula, eikä Höyry selosta.
Mä nautin hiljaiselosta.”

Heikki Kahila oli Yleisradion tunnetuimpia uutisankkureita ja kunnostautui myös laulajana.

Raimo ”Höyry” Häyrinen taas oli kuuluisa urheiluselostaja, joka tunnettiin erityisesti nopeasta puhetyylistään.

Junnu laulaa myös ”Raatikaisen tuutista”, mikä tarkoittaa YLE:ä ja sen silloista pääjohtajaa, SDP:n **Erkki Raatikaista**.

Tieto tavoitti

Tosiasiassa kesämökeilläkään ei oltu enää tiedotusvälineiden ulottumattomissa, vaikka Junnu tuntui niin haaveilevan.

Ihmiset ottivat kesäasunnoille mukaan matkatelevisioita, ja myös väritelevisiot yleistyivät. Tv-uutisten päälähetyksestä tuli television suosituin ohjelma, jota kerääntyi seuraamaan 1970-luvun lopussa parhaimmillaan 2,5 miljoonaa katsojaa.

Postin käsittelykin tehostui ja siirtyi lajittelukeskuksiin, joten lehdet tulivat aiempaa nopeammin perille.

RIKU-MATTI AKKANEN

Käyn ahon laitaa on mukana Kantri-lehden Maalaismaisemaa-kokoelmalevyllä.

Junnu Vainio haaveili kesähitissään maaseudun rauhasta.

WARNER MUSIC FINLAND

VIIKON VÄRSSY

Sade rankka, tuuli tuima
pieksi kukkaa mustikkaisen
pölyttävät pörriäiset
vähiin jäivät varvikoissa
Lapin hillan kukka herkkä
jääkö alle räntäryöpyn
vaiko päivä paistavainen
satoon saattaa valkokukat?
puolukkakin mättähällä
kovin kukkii kangasmaitten
nytpä näyttää silti siltä
tulollaan on sienisuvi

tukin myyjää laiskanlaista
kiitän huippuvatukoista
päältä kuusen taimiesi
hyvät noukin hilloherkut
vesakoitten valtaan tullen
samanmoisen aukon löydän

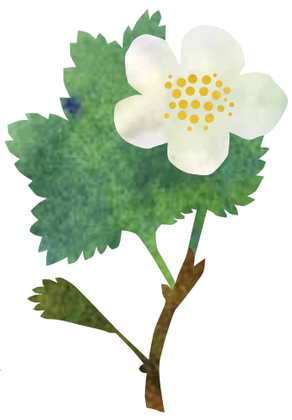

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 30.6.

Kevätviljat pahasti jäljessä

Kevätviljojen oraiden kasvu on tapahtunut hitaasti. Kesäkuun puolessa välissä se oli 1–2 viikkoa tavallisesta kehityksestä jäljessä. Sen sijaan syysvehnän, rukiin ja syysrypsin satotoiveet ovat keskimäärin koko maassa tarkasteltuina tyydyttävät, rukiilla jopa hyvät. Nurmien kehitys on ollut hidasta ja lisäksi apila on monin paikoin kärsinyt talvehtimisvaurioita. Laitumien kuntoa alkukesästä on pidettävä keskimäärin tyydyttävänä, todetaan Maataloushallituksen selvityksessä satotoiveista 15. päivältä kesäkuuta 1962. Viime vuonna voitiin Etelä-Suomessa aloittaa viljojen kylvöt jo huhtikuun lopulla ja saattaa päätökseen toukokuun puolivälin tienoilla.

”Lähden täältä vain jalat edellä”

Anne Mastomäki palasi kotitilalleen ja päätyi kyläaktiiviksi. Kylän kasvo -sarjassa tutustutaan aktiivisiin kyläläisiin.

KYLÄN KASVO

HÄMEENKYRÖ (MT)

Pinsiöläinen **Anne Mastomäki** istuu syntymäkotinsa portailla ja kertoo pihapiiristään.

”Tämä on minun kotitilani. Eläimiä meillä ei ole koskaan ollut. Naapurin kaakit joskus ovat olleet tuolla aitauksessa. Pieni metsätilahan tämä Alanen on.”

Vanhan puutalon portailta avautuu näkymä vanhalle laitumelle. Mahtavat raparperit ovat saaneet runsaasti hevosenlantaa. Unikot kukkivat heinikon seassa. Mastomäki ei tykkää liian nypitystä pihasta. Niin piha kuin elämä saa näyttää rosonsa.

”Teknisesti olen syntynyt Hämeenkyrön silloisessa sairaalassa 56 vuotta sitten. Kun valmistuin ylioppilaaksi, muutin kiireesti kaupunkiin ja sanoin, että koskaan en tule takaisin. Mutta parissa vuodessa mieli muuttui.”

Kun oma äiti vuonna 1988 kuoli, tytär muutti takaisin kotitilalle huolehtimaan ikääntyneestä isästään.

”Ehdin työskennellä toistakymmentä vuotta pankkialalla. Koin laman ja burn outin. Mitään muuta en ole jäänyt kaipaamaan kuin säännöllistä palkkapäivää.”

”Mut saa viedä täältä jalat edellä. Ennen en lähde Pinsiöstä!”

Monessa sopassa mukana

Kun kotikylä on sydämen asia, kylän asioista haluaa pitää huolta. Mastomäki on yksi niitä kyläaktiiveja, jotka ovat ehtineet laittaa lusikkansa moneen soppaan.

”Kun syksyllä 1990 soitettiin, että lähtisitkö Pinsiö-Seuran johtokuntaan, minä hölmö lähdin. Ja sillä tiellä ollaan.”

”Olen Pinsiö-Seuran sihteeri, Pirkan kylien puheenjohtaja, Heiska ry:n hallituksen jäsen, Kyrön kylien sihteeri...”

Tällä hetkellä tehonainen tekee paitsi kotipalveluhommia myös toimii osapäiväisenä työntekijänä Pirkan kylien toimistolla.

”Kyllä tekevälle töitä aina löytyy. Kylätyön kautta tekeminen on erittäin mielekästä ja tärkeää.”

Vastuunkantajia ja kriitikkoja

Kun Mastomäeltä kysyy millaisia ihmisiä elinvoimaiset kylät tarvitsevat, vastausta ei tarvitse odotella. Monenlaisia.

”Ensinnäkin tarvitaan vastuunkantajia, jotka ovat kylien liikkeelle paneva voima. Yhtä tärkeitä ovat tekijät, jotka tulevat ja tekevät, kun sanotaan aika ja paikka. Tarvitaan myös osallistujia, jotka tulevat paikalle, jos joku järjestää jotain häppeninkiä.”

Mastomäki muistuttaa, että on myös yksi tärkeä ihmisryhmä, joita ilman kyläelämä olisi yksitoikkoista.

Anne Mastomäki palasi kaupunkivuosien jälkeen takaisin synnyinkotiinsa.

”Tarvitaan niitä marisijoita. Nimitys on ehkä ruma, mutta ymmärrätte varmaan mitä tarkoitan. Pitää aina miettiä onko asiat tehty oikein ja otettu kaikki huomioon. Ilman marisijoita puuttuu kritiikki.”

Mihin kategoriaan Mastomäki sitten itsensä lukee?

”Minä olen toisaalta ideoija ja toteuttaja, mutta myös toppuuttelija ja terveen järjen käyttäjä. Ihan kaikkia villejä ideoita ei kannata toteuttaa, vaikka se kivaa olisikin.”

Liikuntatapahtumat nyt kuuminta hottia

Pirkan kylien toiminnassa Anne Mastomäki on päässyt seuraamaan viime syksystä asti aitiopaikalta kylätoimintaa Pirkanmaan mittakaavassa. Puheenjohtaja arvioi kylätoiminnan olevan vakiintunutta ja vakaata.

Näin kesällä kylät ovat erityisen aktiivisia. Joka kylällä tapahtuu jotain.

”Itse esimerkiksi kävin juhannuksena Heiskalla katsomassa seudun komeinta kokkoa. Siellä oli koolla satoja ihmisiä ja tiet olivat aivan tukossa.”

Kylän tapahtumat ovat keskittyneet viime vuosina perinteisiin menoihin. Uusia pusujuhlia tai eukonkantoja ei ole ideoitu.

”Ihmiset haluavat kohdata ilman suurta show’ta. Perinteiset kesätapahtumat ovat nyt suosittuja.”

Oman osuutensa suosiosta ovat lohkaisseet erilaiset liikunnalliset tapahtumat.

”Liikunnalliset tapahtumat vetävät nyt selkeästi väkeä. On pyöräilyä, kirkkovenesoutua, kimppakävelyä. Liikunta on muodissa ja se näkyy kylilläkin.”

STINA HAASO

Kylän kasvo -sarjassa tutustumme kesän ajan monenlaisiin kylien aktiivisiin ihmisiin.

RAMI MARJAMÄKI

”Jokaisen maallemuuttajan pitäisi läpäistä testi. Kestätkö ampiaisia, kettuja, karhuja, pimeyttä? Maaseudulla eläminen vaatii tahtoa”, pohtii Anne Mastomäki.

Pinsiön kylässä on edelleen vahvasti elämää. Seurantalon ja koulun lisäksi kylän raitilla on kauppa.

Tyypillinen pinsiöläinen talous on lapsiperhe

Pinsiön kylä sijaitsee kolmen kunnan risteyskohdassa. Osa pinsiöläisistä asuu Hämeenkyrössä, osa Nokialla ja loput Ylöjärvellä.

”Ensisijaisesti olemme pinsiöläisiä, sitten jonkun kunnan asukkaita”, kuvaa **Anne Mastomäki** pinsiöläisten ajattelua.

Se, että asukkaat kuuluvat eri kuntien alueille, vaikeuttaa asioiden hoitamista.

”Esimerkiksi kunnanvaltuustoon on vaikea saada täältä ketään läpi. Pitäisi olla enemmän joukkovoimaa ja vaikka halua olisi, äänet eivät vain riitä.”

Tarkkaa asukaslukua kyläläisistä ei ole tiedossa, mutta kyläkirjettä jaetaan 250 talouteen.

”Jos taloudessa on keskimäärin kolme asukasta, siitä voi laskea. Pinsiöläisiä on taatusti yli 500, ehkä jopa 750.”

Uusia taloja rakennetaan Pinsiöön kaiken aikaa. Siitä pitävät huolen hyvät yhteydet. Tampereen keskustaan on matkaa 22 kilometriä, Hämeenkyröön 20, Nokialle 15 ja Ylöjärvelle 12 kilometriä.

Pinsiöläisiä on taatusti yli 500 ja ehkä jopa 750.

ANNE MASTOMÄKI

”Tänne muuttaa jatkuvasti lapsiperheitä ja asukkaat ovat pääsääntöisesti työikäistä väestöä. Koulussa on yli 80 oppilasta ja päiväkodissa 50 paikkaa.”

Kaiken pitäisi siis olla loistavasti.

Hämeenkyrön kunta on kuitenkin päättänyt lopettaa Pinsiön koulun. Joku on laskenut, että on edullisempaa kuljettaa lapsia keskitettyyn kouluun kuin ylläpitää 80 oppilaan koulua, jossa osa oppilaista tulee kahden muun kunnan alueelta.

”Mukulathan siitä kärsii. Joka kylä tappelee koulunsa puolesta. Niin mekin.”

STINA HAASO